

Ministerstvo kultury

Maltézské náměstí 1
118 11 Praha 1

telefon: 257 085 111
fax: 224 318 155
e-mail: posta@mkcr.cz

Zveřejněno dne:

Sejmuto dne:

(Návrh)

Opatření obecné povahy č. .../2014, o prohlášení části krajinného celku – území Kladrubské Polabí za památkovou zónu

Ministerstvo kultury, jako příslušný správní orgán, podle § 6 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění zákona č. 132/2000 Sb. a zákona č. 320/2002 Sb., a § 171 a násl. zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“), vydává opatření obecné povahy, kterým

prohlašuje

část krajinného celku - území Kladrubské Polabí (okres Pardubice), katastrální území: k.ú. Hlavečnick (638951), k.ú. Kolesa (668079), k.ú. Komárov u Přelouče (668702), k.ú. Strašov (756318), k.ú. Sopřeč (752452), k.ú. Břehy (613771), k.ú. Semín (747319), k.ú. Přelouč (734560), k.ú. Lhota pod Přeloučí (681113), k.ú. Labětín (744778), k.ú. Řečany nad Labem (744786), k.ú. Trnávka (744794), k.ú. Selmice (747149), k.ú. Kojice (667901), k.ú. Labské Chrčice (678821) a Kladruby nad Labem (665410) nebo jejich část

za památkovou zónu.

Článek 1 Předmět ochrany

Předmětem ochrany v památkové zóně Kladrubské Polabí je kulturní krajina, která je unikátním příkladem formování a využívání krajiny odvíjející se od chovu koní, jejímiž kulturními hodnotami jsou areál národní kulturní památky Hřebčín Kladruby nad Labem,

kulturní památky a další historické architektonicky i technicky významné stavby, včetně historických systémů vodního hospodářství, historické půdorysné členění pozemkového fondu, prostorová skladba jednotlivých druhů pozemků, cesty a komunikační síť, systém alejí a vegetačních pásů, stromů ve skupinách i solitérních a jejich prostorová a proporční účinnost, vodní plochy a vodoteče včetně břehů a pobřežních porostů, historický půdorys sídel a jemu odpovídající hmotová a prostorová skladba, včetně výškové hladiny, pozice a rozsahu veřejných prostranství, architektonické dominanty, siluety sídel v blízkých i dálkových pohledech, vzájemné prostorové vztahy a archeologické dědictví.

Článek 2

Podmínky ochrany

1) K zajištění památkové ochrany památkové zóny a jejího prostředí, které se sídly, architektonickými soubory, jednotlivými památkovými objekty, strukturou pozemků, komunikacemi, vodními plochami, vodními toky, trvalými porosty, vykazují významné kulturní hodnoty, se stanovují tyto podmínky ochrany:

- a) využití pozemků musí být v souladu s jejich historickým charakterem a kapacitními a technickými možnostmi,
- b) veškeré úpravy veřejných prostranství, ploch, staveb a objektů v zastavěném území památkové zóny a veškeré zásahy v nezastavěném území památkové zóny nesmí poškodit předmět ochrany a musí směřovat k zachování kulturních hodnot památkové zóny vymezených v článku 1,
- c) při rozhodování o nové výstavbě, modernizaci objektů a přestavbě musí půdorysné a výškové uspořádání staveb, hmotové řešení objektů, členění fasád a použité materiály respektovat charakter a měřítko dochované zástavby charakteristické pro obec, na jejímž území se památková zóna nachází. Významné dominanty v území a pohledy na ně musí být zachovány.

2) Podmínky ochrany památkové zóny stanovené v odstavci 1 se nevztahují na lesní hospodaření, pokud se na dotčeném lesním majetku hospodaří podle schváleného lesního hospodářského plánu nebo lesní hospodářské osnovy.

Článek 3

Vymezení hranice památkové zóny

Hranice památkové zóny Kladrubské Polabí začíná v jižní části obce Tetov, k.ú. Hlavečnick, na jižní straně silnice III. třídy 32717 vedoucí od západu z Hlavečnicku do obce Tetov, u p.p.č. 116/1. Poté hranice opouští k.ú. Hlavečnick a pokračuje podél hranice k.ú. Kolesa p.p.č. 486, obchází jižně obec Tetov a pokračuje podél severní hranice lesa Soudník k východu podél p.p.č. 459/1, 490, opět p.p.č. 459/1, vede podél p.p.č. 413/4, 413/2, 415/3, 413/3, 413/1, 484/4, 484/3, 433/1, 433/2, 436, 447/1, 443, 437/2, 384, přetíná p.p.č. 382/10, pokračuje podél p.p.č. 382/3, 459/1, 382/11, 459/1, 365/2, 459/11. Jižně od obce Kolesa hranice pokračuje ke Strašovskému potoku, vede proti jeho toku podél p.p.č. 456/5, 456/3, 456/1, 456/2, přechází komunikaci p.p.č. 480 a pokračuje dál podél p.p.č. 457. Hranice přechází do k.ú. Komárov u Přelouče a pokračuje podél Strašovského potoka p.p.č. 298/3, a dále vede podél p.p.č. 298/2, 298/29, 298/1, 298/16, 298/19, 298/17, 298/20, 298/18, 298/21, 298/24, 298/22, 298/23, 298/25, 298/26, 298/27, 298/28, 298/5, 298/6, 298/15, 298/7, 298/8 až k soutoku s Babidolským potokem. Pokračuje dál podél Strašovského potoka p.p.č. 298/10, 298/12, 298/11 až k p.p.č. 272/7, kde potok opouští. Vede dále po severním rozhraní lesa

Podmokří p.p.č. 272/7 a 277. Přechází do k.ú. Strašov, kde přechází p.p.č. 496/1 a pokračuje podél p.p.č. 439/1, 268/6, 270, opět p.p.č. 439/1, 405/10, 405/9 a 405/6. Hranice vede jižně od obce Strašov, přechází silnici Strašov – Semín p.p.č. 504 a pokračuje po severovýchodní straně vodní nádrže p.p.č. 443/1 a dále podél vodoteče p.p.č. 443/21. Hranice přechází komunikaci p.p.č. 443/17, pokračuje opět podél vodoteče p.p.č. 466/49, tuto vodoteč přechází a pokračuje podél vodoteče p.p.č. 458/1, 458/5, 458/6, 458/7, 458/8. U silnice III. třídy 32722 (směr Přelouč) se hranice stáčí východním směrem a dál vede podél p.p.č. 466/78, 466/2, 519/3, 466/3 a 473/1 na okraj lesa Soudný. Přechází cestu p.p.č. 522 a pokračuje dále v k.ú. Sopřeč přes p.p.č. 462 a pokračuje podél p.p.č. 359/1, 361, 368, 358, 359/2, překračuje silnici III.třídy Sopřeč-Břehy p.p.č. 523, sleduje hranici lesa podél p.p.č. 351, 342/4, 343/2 a 344. Hranice přechází do k.ú. Břehy, kde vede podél p.p.č. 319 až k silnici Sopřeč – Břehy p.p.č. 845/1. Pokračuje podél p.p.č. 846/1 k okraji obce Břehy, přechází vodoteč p.p.č. 864/7 a pokračuje podél p.p.č. 327/8, 327/83, 327/12 a 327/3. Přechází potok p.p.č. 860/1, vede dále podél p.p.č. 389/5, 389/27, 389/28, 389/25, 389/26, 389/29, 389/56, 389/22, 850/2, 389/51, 389/52 a 390/22. Zde se hranice památkové zóny stáčí k jihozápadu, vede podél p.p.č. 849, 392/1, 498, 500, 533, 538, 569, 571, přechází p.p.č. 818/25 a pokračuje podél p.p.č. 572, 601, 600/3, 600/4, 453/4, 543/36, dále vede po vodoteči p.p.č. 543/12, 565/3, 574/3, 599/3, 543/11, 634/4, 660/2, 659/3, 672/3, 543/9, 671/3, 672/4, 683/5, 683/7, 683/8, 543/3, 543/6, 543/7. Vede po hranici slepého ramene Labe (lokality V ostrovech) p.p.č. 866/11, 866/34, 866/9, 651/11, 651/12, 651/7, 651/16, 651/17. Zde se napojuje na břeh regulovaného toku Labe p.p.č. 651/13, 651/14 a přechází do k.ú. Přelouč u p.p.č. 269/3. Tok Labe kolmo po produktovodu překračuje přes p.p.č. 1750, 1883, 1857/16 a 1882. Hranice se stáčí k západu, sleduje jižní okraj toku p.p.č. 1882, kopíruje i mrtvé rameno Labe (lokality Za strží) podél p.p.č. 1857/3, 1700/3, 1700/1, 1853/5, 1853/12, opět p.p.č. 1853/5, přechází p.p.č. 1853/5 a pokračuje podél p.p.č. 1525/2, 1533/2, 1541/1, 1544/4, 1868/1, 1868/9, 1562/1, 1567/2, 1868/8, opět sleduje jižní okraj toku podél p.p.č. 1875/2 a 1875/3, v k.ú. Semín pokračuje podél p.p.č. 814/1, opět se vrací do k.ú. Přelouč, kde vede podél p.p.č. 1867/24, vrací se zpět do k.ú. Semín p.p.č. 813/1, pokračuje v k.ú. Lhota pod Přeloučí p.p.č. 598/1, dále vede v k.ú. Semín podél p.p.č. 821/2, v k.ú. Labětín přechází p.p.č. 468/10, pokračuje podél slepého ramena Votoka p.p.č. 468/10, dál vede podél p.p.č. 468/32, 468/64, 468/72, 225/1, 221, 213, 211, 468/31, 441/1, 468/31, 170/1, 166, a 164/2. Za ním se stáčí k jihozápadu podél cesty k Labětínu podél p.p.č. 468/19, 468/37, 468/55, 468/56, obchází obec Labětín po severním okraji zástavby p.p.č. 64/16, 64/7, 64/17, kolem Labeckého rybníka p.p.č. 64/6, a dál podél p.p.č. 64/19, 67/1, kde navazuje na intravilán obce Řečany nad Labem p.p.č. 67/4, 67/2, 68/1. Přechází do k.ú. Řečany nad Labem, tuto obec od severu a západu obchází až k silnici Řečany – Trnávka podél p.p.č. 535/17, 528/1, 528/2, 503, 695/5, 486/1, rybníka p.p.č. 351/1, komunikace p.p.č.722, kterou u p.p.č. 689/2 přechází a pokračuje podél této komunikace p.p.č. 689/2 a komunikace p.p.č. 351/2, vede podél p.p.č. 259/1, 259/3, 264/1 a 264/2. Přechází p.p.č. 685/2 a pokračuje podél p.p.č. 194/1, přechází p.p.č. 684/1, dál vede podél p.p.č. 180/16, 180/12, 180/21, 184/2, 107/4, 107/3, pokračuje dál západním směrem k obci Trnávka podél p.p.č. 149/2, 149/3, 149/1, přechází do k.ú. Trnávka, vede podél p.p.č. 957, 146, 956/2. Zde odbočuje k severu po hranici intravilánu a sleduje Morašický potok p.p.č. 992/1 až na úroveň p.p.č. 125/4, vede podél p.p.č. 125/2, 125/3, 125/1, 125/5, 125/9, 125/11, 1054/4, 1054/3, 1054/2, 1054/1, 1054/14, 1053/9, 1053/10, 1053/8, 1053/7, 1053/6, 1053/29, 1053/28, 1053/14, 1053/16, 1053/31, 1053/17, 1053/18, 1053/21, 1053/20, 1053/19, 1053/27, 1053/26, 1053/25, 1053/24, 1053/23, 1053/4, 912/6, 786, 787, 788, 790, 829/34, 829/31, 829/30, 829/29, 829/28, 829/24, 829/23, 829/22, 829/4, 995/45, 995/56, přechází p.p.č. 995/42 a 995/1. Hranice vede až do středu toku Labe v lokalitě Trnov, kde se napojuje na hranici k.ú. Selmice. Vede dále po jižní hranici k.ú. Selmice podél p.p.č. 722, 724, s výjimkou areálu přístavu, který obchází po jeho východní a severní hranici. Přechází p.p.č. 724, 308/24 a 308/22, pokračuje podél p.p.č. 308/8, 308/1, 308/3, 725/2, 737/4, 725/1, vede podél jižního

břehu Labe p.p.č. 724, v části k.ú. Labské Chrčice vede podél p.p.č. 436/1, pokračuje v k.ú. Telčice podél p.p.č. 1511/4, 1511/1, přechází do k.ú. Kojice a vede podél p.p.č. 1056/1, vrací se do k.ú. Labské Chrčice a vede podél p.p.č. 435/1 a 435/2, pokračuje opět v k.ú. Kojice podél p.p.č. 1057/1 až k hranici Středočeského kraje, kterou sleduje směrem k severu přes lokalitu Týnecké mokřiny až k Černé strouze, tj. vede podél p.p.č. 1067, 1006/3, 1006/2, 1006/4, 1006/1, 1000/2, 987/7, 987/14, 1055/2, 987/9, pokračuje v k.ú. Labské Chrčice podél p.p.č. 285/1, 420, 288, 295/1, 295/2, 335, 341/1, 341/2, 371, 376, opět podél p.p.č. 341/1, dále vede podél p.p.č. 423/1 a 337. Přechází vodoteč p.p.č. 450 a pokračuje podél ní dál k severovýchodu, přechází p.p.č. 429/2 a pokračuje podél p.p.č. 449 až ke komunikaci p.p.č. 402 na hranici k.ú. Hlavečník. Zde se lomí k severu po hranici k.ú. Hlavečník podél p.p.č. 735/3 a Černé strouhy p.p.č. 819, přechází strouhu p.p.č. 819, pokračuje podél p.p.č. 643/2 a 649/2, obchází zemědělský areál podél p.p.č. 649/1, 648/2, 653, 683/21, přechází p.p.č. 683/21 a vodoteč p.p.č. 815/2. Sleduje tuto vodoteč až k p.p.č. 643/1, pokračuje podle p.p.č. 643/1, přechází p.p.č. 745, pokračuje podél p.p.č. 731/1, přechází vodoteč p.p.č. 817, pokračuje podél p.p.č. 746/43, 746/42, 746/41, opět 746/42, 746/40, 746/5, přechází p.p.č. 798/1 a podél této komunikace směřuje až na hranici k.ú. Kolesa, pokračuje dále k severu, překračuje komunikaci p.p.č. 797, dále vede podél p.p.č. 116/1, 164, 165 a opět podél p.p.č. 116/1 až k silnici III. třídy 32717 směřující k obci Tetov, kde se hranice uzavírá.

Hranice území památkové zóny je orientačně graficky znázorněna na mapě uvedené v příloze k tomuto opatření obecné povahy.

(Zpracováno podle právního stavu ke dni 18. 3. 2014.)

Článek 4 Účinnost

Toto opatření obecné povahy nabývá účinnosti v souladu s ustanovením § 173 odst.1 správního řádu patnáctým dnem ode dne jeho zveřejnění.

Článek 5 Poučení

Do opatření obecné povahy a jeho odůvodnění může podle § 173 odst. 1 správního řádu každý nahlédnout u správního orgánu, který opatření obecné povahy vydal. Proti prohlášení památkové zóny vydanému formou opatření obecné povahy nelze podle § 173 odst. 2 správního řádu, podat opravný prostředek.

Odůvodnění

A. Textová část

Ustanovení § 6 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, umožňuje část krajinného celku, který vykazuje významné kulturní hodnoty, prohlásit za

památkovou zónu. Pro prohlášení památkové zóny je podle § 2 odst. 1 vyhlášky č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon České národní rady č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, určující charakteristika významných kulturních hodnot území, vymezení hranice památkové zóny, popis předmětu ochrany, stanovení podmínek pro stavební a další činnosti směřující k ochraně území a zvýšení kvality životního prostředí.

Opatření obecné povahy je v souladu s ústavním pořádkem České republiky, s Listinou základních práv a svobod a s Ústavou České republiky, respektuje obecné zásady ústavního pořádku České republiky a opatření obsažená v tomto opatření obecné povahy neporušují ústavní principy rovnosti v právech a zákazu retroaktivity.

Prohlášení památkové zóny formou opatření obecné povahy na rozdíl od dosavadní aplikační praxe vychází z doporučení pracovní komise Legislativní rady vlády – komise pro správní právo *k návrhu vyhlášky o prohlášení území vybraných částí krajinných celku za památkové zóny*. Pracovní komise ve svém vyjádření vychází z toho, že podle § 6 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, může Ministerstvo kultury po projednání s krajským úřadem prohlásit území sídelního útvaru nebo jeho části s menším podílem kulturních památek, historické prostředí nebo část krajinného celku, které vykazují významné kulturní hodnoty, za památkovou zónu a určit podmínky její ochrany, ale ustanovení výslovně neuvádí formu vyhlášky ministerstva ve smyslu čl. 79 odst. 3 Ústavy ČR. Výslovné zmocnění k vydání vyhlášky pak neobsahuje ani § 45 uvedeného zákona, a proto ji nelze vydat. Vzhledem k tomu, že prohlášení území za památkovou zónu svou povahou a obsahem po materiální stránce není podle názoru komise právním předpisem, ale spíše opatřením obecné povahy, neboť jde o správní akt s konkrétně vymezeným předmětem a obecně určeným okruhem adresátů, doporučuje tato komise vyhlásit památkovou zónu formou opatření obecné povahy podle části šesté správního řádu. Ministerstvo kultury pravomoc k vyhlášení památkových zón má a k vydání opatření obecné povahy se na rozdíl od vyhlášky podle ustálené soudní judikatury výslovné zákonné zmocnění nevyžaduje, postačuje pravomoc vydat závazný správní akt, který není ani právním předpisem ani rozhodnutím ve správním řízení. K dané problematice se pak vztahuje zejména náleznost ÚS sp. zn. Pl. ÚS 14/07 ze dne 19. 11. 2008, který se přiklonil k materiálnímu pojetí institutu opatření obecné povahy, tzn. že není nezbytné výslovné zákonné zmocnění k vydání opatření obecné povahy, postačuje naplnění pojmových znaků (konkrétnost předmětu a obecnost adresátů) a pravomoc příslušného orgánu. Nutno dodat, že opatření obecné povahy je nový institut zakotvený ve správním řádu s účinností od roku 2006, přičemž Ministerstvo kultury od roku 2005 nepřistoupilo k vydání žádné vyhlášky o prohlášení území za památkovou zónu, až v roce 2014 na základě stanoviska pracovní komise Legislativní rady vlády prohlásilo nové památkové zóny právě opatřením obecné povahy.

Navrhované opatření obecné povahy není v rozporu se závazky vyplývajícími pro Českou republiku z mezinárodních smluv ani obecně uznávaných zásad mezinárodního práva. Konkrétně se to týká mezinárodních smluv, ke kterým Česká republika přistoupila, jako je například Úmluva o architektonickém dědictví Evropy (publikovaná pod č. 73/2000 Sb. m. s.), Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví (publikovaná pod č. 159/1991 Sb. m. s.) a Evropská úmluva o krajině (publikovaná pod č. 13/2005 Sb. m. s.). Pro prohlášení památkových zón nejsou v rámci Evropské unie stanovena jednotná pravidla, právní úprava je plně ponechána na pravomoci členských států.

Důvody k prohlášení památkové zóny

Účelem vyhlášení krajinné památkové zóny Kladrubské Polabí je zvýšená ochrana kulturně historických a přírodních hodnot specifické části krajiny na středním toku řeky Labe a jejich pokrytí v celé jejich územní a obsahové integritě.

Podnětem k přípravě prohlášení krajinné památkové zóny Kladrubské Polabí byla potřeba zajistit ochranu hodnot širšího krajinného prostředí a dochovaných vazeb s národní kulturní památkou Hřebčín Kladruby nad Labem. Další souvislostí je zařazení této národní kulturní památky na indikativní seznam statků pro budoucí zápis na Seznam světového dědictví UNESCO. Z potřeby chápat a chránit tento areál v širších územních, prostorových i obsahových souvislostech vyplynulo, že kulturně historické a přírodní hodnoty je třeba ošetřit prohlášením památkové zóny na celistvém území odpovídajícím významu v národním měřítku.

K poznání kulturně historických a přírodních hodnot významně přispěl stavebně historický průzkum, který pro areál národní kulturní památky Hřebčín v Kladrubech nad Labem zpracoval Národní památkový ústav již v roce 2003, a to v kontextu širších územních vazeb a s deklarací potřeby ošetření hodnot v rámci plošné památkové ochrany. Potřebu ošetření kulturně historických a přírodních hodnot v rozsahu územní a obsahové integrity a udržitelného rozvoje území navrhuje také Management Plan, který v roce 2010 zpracoval a v roce 2012 aktualizoval ateliér New Visit s. r. o.

Proces kultivace a využívání související s hřebčínem se odehrával na území většího rozsahu, než představuje areál národní kulturní památky Hřebčín v Kladrubech nad Labem. V zájmu celistvosti je do památkové zóny Kladrubské Polabí zahrnuto území s významnými stopami a indiciemi uvedeného procesu. Památková zóna obsahuje lokality někdejších tzv. vrat a samot tzn. strážních domků a dalších obytných a zemědělských objektů, z nichž některé zůstaly mimo areál národní kulturní památky (Semínská vrata, Koleská vrata, samota Merenda). Součástí památkové zóny je také celý Kladrubský náhon, historické technické dílo, které přivádí vodu na území hřebčína z dalšího technického díla, a to z Opatovického kanálu. Na území památkové zóny leží starý úsek Opatovického kanálu i jeho nová spojnice s Labem a Semínský aquadukt, který mimoúrovňově převádí Opatovický kanál přes Sopřečský potok a je dokladem důmyslných konstrukcí budovaných na Opatovickém kanálu. Součástí zóny se stávají zastavěná území, především obec Kladruby nad Labem, jejíž historie je bytostně spjata se založením a rozvojem hřebčína, obec Selmice s pozůstatky starého hospodářského stájového dvora zvaného Starý kštít i obec Semín, na jejímž katastru leží historická technická díla. Do památkové zóny jsou rovněž zahrnuty lesní komplexy, které tvoří širší prostředí hřebčína a v minulosti patřily k jeho funkčnímu a provoznímu zázemí. Stejně tak jsou do památkové zóny začleněny lužní porosty provázející tok řeky Labe i meandry jeho odstavených ramen, které spolu s někdejším renesančním pastevním lesem později krajinářsky upraveným na park (Mošnice), zahrnutým do areálu národní kulturní památky, tvoří jižní konturu charakteristické krajiny Kladrubského Polabí.

Základem pro vymezení území památkové zóny byl provedený terénní průzkum. Podkladem pro definování zásad urbanizace a hospodaření v území památkové zóny krajinného typu a navržení krajinářských, urbanistických a architektonických regulativů včetně definování nedovolených zásahů v předmětných územích jsou závěry odborné pracovní skupiny, která byla ustanovena Národním památkovým ústavem za účelem zpracování podkladových materiálů pro památkovou zónu Kladrubské Polabí.

Vyhlášením památkové zóny Kladrubské Polabí se má zabránit nežádoucímu rozvoji území, jehož významnou součástí je státní zařízení ručící za chov a udržení jedinečného plemene starokladrubských běloušů, a zároveň se mají vytvořit podmínky pro uchování celistvosti zdejšího krajinného prostředí a jeho základních estetických kvalit včetně pohledových vazeb.

Charakteristika předmětného území

Na území Kladrubského Polabí hraje významnou roli přírodní podstata území i výsledky záměrné kultivace a exploatace, které formovaly zdejší krajinu v průběhu staletí. V charakteru zóny mají určující význam dva unikátní způsoby využití přirozeného potenciálu krajiny a její kultivace. Ve východní třetině památkové zóny se jedná o formace se závěrečným úsekem Opatovického kanálu, ve střední a západní třetině jde o rozsáhlý areál hřebčína v Kladrubech nad Labem a k němu přiléhající krajinné zázemí.

U Kladrub nad Labem začíná jádrové území památkové zóny. Tvoří je krajina hřebčína, která je unikátním příkladem formování a využívání odvíjejícího se od chovu koní. Táhne se od obce na západ a představuje podstatnou část střední a západní třetiny zóny. Jedná se v převážné míře o areál Hřebčína Kladruby nad Labem, který byl prohlášen za národní kulturní památku.

Formace se závěrečným úsekem Opatovického kanálu souvisejí s velkolepým hospodářským programem Viléma z Pernštejna, který se jako majitel Pardubského panství rozhodl močálovité plochy nezpůsobilé k zemědělskému využívání přeměnit na přelomu 15. a 16. století v rozsáhlou rybníční oblast. Za účelem napájení rybníků dal v letech 1498-1514 postavit tzv. Opatovický kanál. Na území památkové zóny Kladrubské Polabí leží poslední část Opatovického kanálu včetně jeho zpětného zaústění do Labe jižně od obce Semín. Území obsahuje i významné dobové dílo tzv. Semínský aquadukt, což je technické zařízení, které Opatovický kanál mimoúrovňově převádí přes Sopřečský potok. Součástí Opatovického kanálu se později stala též odbočka v Semíně, která tvoří jeho západní větev. Vznikla za účelem přívodu vody do důmyslné sítě zavlažovacích a odvodňovacích kanálů areálu hřebčína v Kladrubech nad Labem. Tato závěrečná hydrotechnická součást Opatovického kanálu byla budována ve druhé polovině 19. století a dokončena na počátku 20. století.

Komplex hřebčína ve střední a západní třetině památkové zóny Kladrubské Polabí se rozkládá na území, které bylo k výchově koní využíváno již v 15. století za Viléma z Pernštejna. Po prodeji Pardubského panství české komoře v roce 1560 se toto území vyvíjelo samostatně a téměř kontinuálně bylo využíváno pro chov koní. Zařízení pro chov ušlechtilých hřebců zde založil císař Maxmilián II. v roce 1563. Posléze v roce 1579 mu císař Rudolf II. udělil statut císařského dvorního hřebčína. Na začátku sedmileté války (1756 – 1763) došlo k vážnému poškození areálu hřebčína. V roce 1770 císař Josef II. rozhodl o jeho obnově. V této souvislosti byl též komplex rozšířen o tzv. Josefův dvůr. Největší rozmach je zaznamenán následně po roce 1820 za císaře Františka I. (II.). Tato etapa zahrnovala kromě klasicistní přestavby starších objektů a výstavby nových včetně tzv. Františkova dvora, též velkorysé řešení krajinné kompozice. Jejím ústředním bodem se stala brána do středního dvora stájí, ze které se rozbíhají hlavní osy krajinného konceptu. Jedná se o symbolicky významné místo, v němž se kříží dennodenní cesta hřebců s dennodenní cestou klisen při jejich putování ze stájí na pastviny.

Ve smyslu tří hlavních kategorií kulturní krajiny definovaných Výborem světového dědictví UNESCO spadá krajinná památková zóna Kladrubské Polabí do prvních dvou kategorií,

z nichž první představuje krajinu zřetelně a záměrně komponovanou a vytvořenou člověkem a druhá kategorie pak organicky vyvinutou krajinu.

Podstatná část území památkové zóny se rozkládá severně od řeky Labe. Symbolický vstup do zóny od východu, tedy ve směru toku Labe, představuje březová alej z obce Břehy. Od ní směrem k Semínu pokračuje rovinná zemědělská krajina, jejíž členění z části překrývají porosty. Plochy rýsující dna zaniklých rybníků, potoky a kanály uchovávají historickou informaci o existenci složitějšího vodního díla. Původní síť potoků a kanálů z části zanikla nebo se modifikovala na systém pro přísun vody k pohonu technických zařízení a závlahám luk a polí. Dochovanou součástí této sítě je Kladrubský náhon z roku 1792, který odebírá vodu z Opatovického kanálu. V obou případech jde o významná historická vodní díla s určujícím vlivem na funkčnost širokého území. Opatovický kanál leží z větší části mimo území památkové zóny. Na území památkové zóny u Semína se však nachází jeho důležitá součást, a to Semínský aquadukt, který je jedním z dokladů důmyslných konstrukcí na Opatovickém kanálu, s jejichž pomocí se řešilo mimoúrovňové míjení vodních toků. Semínský aquadukt převádí Opatovický kanál přes Sopřečský potok. Jihozápadně od Semína leží starý úsek Opatovického kanálu, který na sklonku 19. století nahradila nová spojnice zaústěná do Labe přímo pod Semínem. V obci Semín je kostel sv. Jana Křtitele, dřevěná zvonice a zámek, později pivovar. V severní části Semína se nachází písečná duna zvaná Semínský přesyp. Jedná se nejen o úkaz vátých písků, ale i doklad písčitých půd Kladrubska. Masív lesa severně od Semína je členěn charakteristickým pěstebním rastrem. Charakter jižní části první (východní) třetiny zóny určuje tok řeky Labe s meandrujícími tzv. odstavenými rameny a porostním doprovodem.

Výchozím bodem urbanistického rozvrhu a krajinné kompozice areálu je těžiště významově spjaté s ideou zachování ušlechtilého plemene starokladrubských koní. Tímto kompozičním a symbolickým těžištěm je vjezd na ose hlavních stájí starokladrubského kmenového stáda umístěný v bráně z velkého nádvoří do středního dvora. Kolem velkého nádvoří jsou organizovány jak hlavní stájové objekty plemenných hřebců a klisen, mezi něž je vložena sýpka, tak zámek a kostel sv. Václava a Leopolda a bytové objekty. Součástí kladrubského významového centra je též hřbitovní kaple sv. Kříže.

Památková zóna obsahuje dodnes zachovanou komunikační síť. Osa symetrie hlavních kladrubských stájových objektů směřuje do Řečan. Vedena je Řečanskou alejí (silnice do Řečan oboustranně lemovaná stromořadími). Jako hlavní osa krajinné kompozice je vnímána alejová osa, která z velkého nádvoří směřuje na západ ke dvoru Františkov a pokračuje ve směru západním ještě i za ním. Alej původně Františka I. dnes Selmická prochází pásmem výběhů a pastvin členěným pravidelným rastrem zdůrazněným vegetačními pásy. Dvůr Františkov je součástí obce Selmice, ve které se nachází kostel sv. Vavřince a tzv. Starý kštít, což jsou pozůstatky někdejšího selmického hřebčína. Staršího původu než dvůr Františkov je dvůr Josefov obklopený poli, loukami a extenzivními ovocnými sady jižně od obce Kladruby nad Labem.

Severně od pásma výběhů a pastvin se zvedá masív někdejšího Císařského lesa členěný mohutným tzv. Heranovým průsekem a charakteristickým pěstebním rastrem i stezkami.

Charakter jižního pásu střední a západní třetiny zóny opět určuje tok řeky Labe s meandrujícími odstavenými rameny a porostním doprovodem lužního charakteru. Západně od Řečanské aleje na pravém břehu Labe je krajinářský park zvaný Mošnice, jehož podstatu ale tvoří renesanční pastevní les. Dále na západ běží pole a louky u Selmic a louky s parkově komponovanými porosty Na Jitrech.

Proces kultivace a využívání území související s hřebčínem se odehrával na území rozsahem přesahujícím areál národní kulturní památky Hřebčín Kladruby nad Labem. V zájmu celistvosti je do památkové zóny Kladrubské Polabí zahrnuto území s významnými stopami a indiciemi tohoto procesu, a to v krajinném kontextu sledujícím, uchovávajícím a dokumentujícím vztahové poměry i funkční logiku.

Z hlediska sídelní struktury vykazuje území památkové zóny Kladrubské Polabí kvality historicky utvářené kulturní krajiny, v níž existuje mezi přírodními podmínkami a vývojem osídlení úzká souvislost. Jedná se bez nadsázky o kulturní krajinu, která je typickým představitelem kombinovaného díla přírody a člověka. Toto dílo vznikalo kontinuálně po staletí. Do vývoje osídlení, charakteru výstavby i formování krajiny a jejího obrazu se zde promítala hospodářská racionalita, avšak se smyslem pro komponování, které bylo účelné a zároveň organické a estetické.

Celé území je územím s archeologickými nálezy.

Přínosy památkové zóny pro region

Vyhlášení krajinné památkové zóny je v souladu se zájmy rozvoje regionu. Zatímco péče o území národní kulturní památky probíhá tradičním způsobem, rozvoj a udržitelnost v krajinné památkové zóně je možné řídit ve smyslu aktivní podpory služeb cestovního ruchu, agroturistiky, udržitelného zemědělství a služeb.

Atraktivita prostředí vyvolává zvýšenou návštěvnost tohoto území a zvýšený rozvoj cestovního ruchu. V současné době je v rámci Hřebčína Kladruby nad Labem zpřístupněna zámecká galerie s expozicí historie hřebčína, lze absolvovat prohlídku stájí, případně vyjížďku v okolí hřebčína. V rámci speciálních služeb je např. organizace svateb a dalších akcí v prostorách areálu Hřebčína. Dostupné jsou ubytovací a stravovací zařízení v dané oblasti. V rámci rozvoje cestovního ruchu se počítá s jejich zkvalitňováním i rozšiřováním. Propagace území je zajištěna prostřednictvím infocenter, informačních portálů, vydáním nových průvodců, realizací akcí apod.

Turismus má obecně relativně vysoké multiplikační efekty v území, a to zejména z hlediska zaměstnanosti, zejména v oblasti služeb, což pro region rozhodně bude znamenat přínos.

Dopady na lesní hospodaření ve vztahu ke kulturní krajině

V článku 2 Podmínky ochrany je v odstavci 2 uvedeno, že podmínky ochrany památkové zóny stanovené v odstavci 1 se nevztahují na lesní hospodaření, pokud se na dotčeném lesním majetku hospodaří podle schváleného lesního hospodářského plánu nebo lesní hospodářské osnovy. Tím je deklarován právní stav, který je poněkud nepřehledně kodifikován v právních normách tak, aby bylo postaveno najisto, že lesní hospodaření nebude prohlášením znemožněno, protože ochrana kulturního dědictví není s hospodářskou lesní činností v rozporu. Podle § 14 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění, je vlastník (správce, uživatel) nemovitosti, která není kulturní památkou, ale je v památkové rezervaci, v památkové zóně nebo v ochranném pásmu nemovité kulturní památky, nemovité národní kulturní památky, památkové rezervace, nebo památkové zóny (§ 17), povinen k zamýšlené stavbě, změně stavby, terénním úpravám, umístění nebo odstranění zařízení,

odstranění stavby, úpravě dřevin nebo udržovacím pracím na této nemovitosti si předem vyžádat závazné stanovisko obecního úřadu obce s rozšířenou působností, není-li tato jeho povinnost podle tohoto zákona nebo na základě tohoto zákona vyloučena (§ 6a, § 17). Lesní hospodářské plány a lesní hospodářské osnovy jsou nástrojem cílevědomého hospodaření v lesích, podávají všestranný obraz o současném stavu lesů, určují na základě nejnovějších poznatků cíle a úkoly hospodaření v lesích, a to zejména z hlediska pěstování a ochrany lesů, těžby dříví a ostatních funkcí lesa. Ustanovení § 14 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb. se na lesní hospodaření nevztahuje, jak bude podrobněji vysvětleno níže, přičemž opatření obecné povahy nemůže mít větší právní sílu než zákonný předpis. Z dikce § 14 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb. a zaměření lesních hospodářských plánů, příp. osnov, je zjevné, že se nejedná o činnosti stavební apod. Nejedná se ani o úpravu dřevin ve smyslu zákona č. 20/1987 Sb., protože termín „úprava dřevin“ je zde legislativní zkratkou s přesným výkladem, který lesní hospodaření nezahrnuje. V tomto případě je pojem „úprava dřevin“ poprvé použit v ustanovení § 6a odst. 1 a na dalších místech, kde se tento pojem používá [§ 14 odst. 2 a odst. 7, § 17 odst. 1, § 35 odst. 1 písm. h) nebo § 39 odst. 1 písm. g)] již tento obsah pojmu znovu vymezován není a pojem musí být používán v rozsahu a podobě tak, jak byl vymezen na místě prvního použití. Ustanovení § 6a odst. 1 předpokládá, že pojem úprava dřevin se vztahuje výlučně k veřejným prostranstvím, a že úpravou dřevin je pouze kácení a výsadba dřevin na těchto prostranstvích. Jinými slovy úpravou dřevin není „pěstování a ochrana lesů, těžba dříví a zachování ostatních funkcí lesa“ – bez ohledu na intenzitu ani jakýkoli zásah na dřevinách (včetně kácení a výsadby) na místech, která definičně nespadají pod pojem „veřejného prostranství“ – to vymezuje ustanovení § 34 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů. Podle tohoto ustanovení zákona o obcích jsou veřejným prostranstvím všechna náměstí, ulice, tržiště, chodníky, veřejná zeleň, parky a další prostory přístupné každému bez omezení. Pojmově tedy veřejné prostranství není lesem, kdy pojem les je speciálně vymezen v § 2 písm. a) a b) zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon), ve znění pozdějších předpisů. Podle citovaných ustanovení lesního zákona se rozumí lesem lesní porosty s jejich prostředím a pozemky určené k plnění funkcí lesa, přičemž funkcemi lesa jsou přínosy podmíněné existencí lesa, které se člení na produkční a mimoprodukční. Pokud by tedy pod pojem „úprava dřevin“ mělo spadat i hospodaření v lesích, musela by se tato skutečnost promítnout do zmíněné legislativní zkratky, což se však nestalo a ani nebylo zákonodárcem zamýšleno.

Rovněž se nejedná ani o terénní úpravy, protože tento pojem je definován v zákoně č. 183/2006 Sb., stavební zákon, v platném znění, když § 3 odst. 1 uvádí, že terénní úpravou se pro účely tohoto zákona rozumí zemní práce a změny terénu, jimiž se podstatně mění vzhled prostředí nebo odtokové poměry, těžební a jim podobné a s nimi související práce, nejedná-li se o hornickou činnost nebo činnost prováděnou hornickým způsobem, například skladovací a odstavné plochy, násypy, závážky, úpravy pozemků pro zřízení hřišť a sportovišť, těžební práce na povrchu.

Na lesní hospodářské plány a lesní hospodářské osnovy mohou být kladeny požadavky památkové péče již ve fázi jejich zpracování tak, aby se předešlo případným nesrovnalostem při ochraně kulturního bohatství v průběhu vykonávání lesního hospodaření, a to na základě ustanovení § 29 odst. 2 písm. b) zákona č. 20/1987 Sb., kde je uvedeno, že obecní úřad obce s rozšířenou působností zabezpečuje předpoklady pro komplexní péči o kulturní památky a nemovitosti, které nejsou kulturní památkou, ale jsou v památkové rezervaci, v památkové zóně nebo v ochranném pásmu (§ 17), a v souvislosti s tím vydává jako dotčený orgán na návrh nebo z vlastního podnětu závazné stanovisko a poskytuje další podklady do řízení vedených jinými správními úřady než orgány státní památkové péče podle zvláštních právních předpisů.

Vzhledem k výše uvedenému, tedy k tomu, že lesní hospodaření nepředstavuje zásah do památkové podstaty území, nevznikají zde žádné náklady ani přínosy spojené s jeho realizací, neboť v daném případě nejde o vynětí z regulace, ale o výslovné deklarování skutečnosti (vymezené na úrovni zákonů), že právní regulace vyplývající z tohoto opatření obecné povahy nepřekračuje zákony danou mez ingerence památkové péče do hospodaření s lesy.

Ostatní

Opatřením obecné povahy jsou přímo dotčeny:

- obce, na jejichž území se památkové zóny rozkládají,
- orgány památkové péče, které jsou podle zákona příslušné k vydávání závazných stanovisek (obecní úřady obcí s rozšířenou působností, krajské úřady) a jejich nadřízené orgány (Ministerstvo kultury),
- fyzické a právnické osoby – vlastníci (správci, uživatelé) nemovitostí, stavebníci.

Nepřímo dotčeným subjektem je Národní památkový ústav, který jako odborná organizace zřízená Ministerstvem kultury zajišťuje podporu státní správy v oblasti ochrany zájmů památkové péče a příslušný stavební úřad, který vydává doklady podle zákona č. 183/2006 Sb. (stavební zákon).

Vydání opatření obecné povahy nemá výrazný finanční dopad na výkon státní správy. Zde je nutno vzít v úvahu, že na území se nalézá Hřebčín Kladruby nad Labem, který byl prohlášen nařízením vlády č. 132/2001 Sb., o prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památku, za národní kulturní památku. Kromě toho se v území nacházejí další kulturní památky. V rámci dotčeného území proto nedojde k výraznému nárůstu požadavků na výkon státní správy.

Pokud se týká korupčních rizik, z praxe nejsou známe žádné korupční kauzy, které by se týkaly výkonu veřejné správy v oblasti státní památkové péče. V případě provázaného systému výkonu veřejné správy, který je založen na skutečnosti, že podklady pro vydávání závazných stanovisek vytváří odborná organizace, závazné stanovisko vydává orgán památkové péče a na jeho základě následně rozhoduje stavební úřad, vzniká poměrně malý prostor pro korupční jednání. Veškeré postupy správních orgánů jsou dostatečně upraveny související legislativou, nedochází ke koncentraci pravomocí, je vykonávána kontrolní činnost.

B. Grafická část

Grafickou část tvoří orientační mapa a podrobná mapa.

Orientační mapa území památkové zóny je uvedena v příloze k tomuto opatření obecné povahy.

Podrobnou mapu památkové zóny Kladrubské Polabí zpracuje odborná organizace památkové péče do 90 dnů ode dne nabytí účinnosti tohoto opatření obecné povahy. Kopie této mapy, které rozešle Ministerstvo kultury, budou uloženy u Ministerstva kultury, odborné organizace

státní památkové péče, Krajského úřadu Pardubického kraje, Magistrátu města Pardubice, Městského úřadu Přelouč a u obcí, na jejichž území se památková zóna nachází.

Výzva k připomínkám a námítkám

Návrh opatření obecné povahy spolu s odůvodněním Ministerstvo kultury projednalo s dotčeným orgánem, kterým byl Krajský úřad Pardubického kraje.

V souladu s ustanovením §172 odst. 4 a 5 správního řádu mohou dotčené osoby, jejichž práva, povinnosti nebo zájmy mohou být opatřením obecné povahy přímo dotčeny, uplatnit písemné připomínky ve lhůtě 30 dnů ode dne zveřejnění k Ministerstvu kultury. Vlastníci nemovitostí, jejichž práva, povinnosti nebo zájmy související s výkonem vlastnického práva mohou být opatřením obecné povahy přímo dotčeny, mohou podat proti návrhu opatření obecné povahy písemné a odůvodněné námítky k Ministerstvu kultury ve lhůtě 30 dnů ode dne jeho zveřejnění.

[Vypořádání se s připomínkami a rozhodnutí o námítkách – doplní se po projednání návrhu podle postupu stanoveného v § 172 správního řádu]

V Praze dne 2014

.....
Mgr. Jiří Vajčner, PhD.
ředitel odboru památkové péče

Příloha k opatření obecné povahy č...../2014

Orientační mapa území památkové zóny Kladrubské Polabí.

Adresář obcí, na jejichž území se zóna nachází:

Obec Hlavečnick
Č.p. 28
533 15 Hlavečnick

ORP:
Město Přelouč,
resp. Magistrát města Pardubice

Obec Strašov
Č.p. 93
533 16 Vápno

Obec Sopřech
Č.p. 100
533 16 Vápno

Obec Břehy
Bahníková 8
535 01 Přelouč

Obec Semín
Č.p. 138
535 01 Přelouč

Město Přelouč
Československé armády 1665
535 33 Přelouč

Obec Řečany nad Labem
1.máje č.p. 66
533 13 Řečany nad Labem

Obec Trnávka
Lipová 93
535 01 Přelouč

Obec Selmice
Č.p. 28
535 01 Přelouč

Obec Kojice
Č.p. 53
533 12 Chvaletice

Obec Labské Chrčice
Č.p. 41
281 26 Týnec nad Labem

Obec Kladruby nad Labem
Č.p. 110
535 01 Přelouč